

ลูปัสที่ผิวหนัง Lupus and the skin

รศ.พญ.ปภาพิต ตูจันดา

รศ.พญ.ลีนา จุฬารัตน์มนตรี

ศ.พญ.กนกวลัย กุลทันทน์

สาขาวิชาโรคภูมิแพ้และอิมมูโนวิทยา

ภาควิชาตา จักษุวิทยา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

มหาวิทยาลัยมหิดล

Siriraj Dermatology

ลูปัสที่ผิวหนัง

(Lupus and the skin)

โรคลูปัส หรือ เอสแอลอี (Lupus erythematosus)

เป็นโรคทางระบบภูมิคุ้มกัน พบในผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย มักพบในช่วงวัยเจริญพันธุ์ ผู้ป่วยอาจมีความผิดปกติในอวัยวะหลายระบบของร่างกาย ผู้ป่วยส่วนใหญ่มักมีรอยโรคที่ผิวหนังร่วมด้วย หรือบางรายมีอาการหรืออาการแสดงที่ผิวหนังเพียงระบบเดียว การดำเนินโรคจะแตกต่างกันไปในผู้ป่วยแต่ละราย

รอยโรคที่ผิวหนังในโรคลูปัส พบได้หลายชนิด ขึ้นกับระยะเวลาและความรุนแรงของโรค สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ชนิด คือ อาการแสดงทางผิวหนังที่จำเพาะกับโรคลูปัส และอาการแสดงทางผิวหนังที่ไม่จำเพาะกับโรคลูปัส

อาการแสดงทางผิวหนังที่จำเพาะกับโรคลูปัส (LE-specific skin lesions)

อาจแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มย่อย ตามระยะเวลาที่เกิดโรค

1. รอยโรคเป็นผื่นแดงที่แก้มสองข้าง ลักษณะคล้ายปีกผีเสื้อ บางรายอาจมีผื่นแดงในบริเวณที่ถูกแสงแดดร่วมด้วย ผู้ป่วยที่มีรอยโรคนี้มักมีความผิดปกติของระบบอื่นๆของร่างกายร่วมด้วย
2. รอยโรคเป็นผื่นแดงมีสะเก็ดหรือมีลักษณะเป็นวงขอบแดง มักพบบริเวณแขน ไหล่ คอ และ ลำตัว บางรายอาจมีรอยโรคที่ใบหน้าร่วมด้วย
3. ผื่นแดงรูปร่างกลม ผิวหนังตรงกลางผื่นบางลง สีออกขาว มีสะเก็ด อาจพบการขยายตัวของเส้นเลือดฝอยร่วมด้วย เมื่อหายมักมีแผลเป็น มักพบบริเวณใบหน้า หู ศีรษะ และริมฝีปาก

รอยโรคบริเวณแก้ม 2 ข้างคล้ายปีกผีเสื้อ

รอยโรคที่หู

ผื่นแดง ตรงกลางบางลง มีสะเก็ด

อาการแสดงทางผิวหนังที่ไม่จำเพาะกับโรคลูปัส

(LE-nonspecific skin lesions)

ผู้ป่วยลูปัสอาจพบรอยโรคที่ผิวหนังชนิดอื่น ๆ ร่วมด้วยได้ เช่น

- **หลอดเลือดผิวหนังอักเสบ** พบเป็นตุ่มนูนแดง กดไม่จาง มักพบบริเวณขา บางรายถ้าเป็นรุนแรงอาจแตกเป็นแผลได้ รอยโรคมีพบร่วมกับการกำเริบของโรคลูปัสในระบบอื่นๆ
- **ผมร่วง** พบได้หลายชนิด บางรายมีผมร่วงทั่วศีรษะ โดยไม่เกิดแผลเป็น บางรายอาจพบผมบางเส้นสั้น ๆ ร่วมด้วย (Lupus hair) หรือบางรายพบหย่อมผมร่วงที่กลายเป็นแผลเป็นร่วมด้วย

- **ผื่นแดงจากแสงแดด** พบว่าผิวหนังของผู้ป่วยโรคลูปัสส่วนใหญ่จะมีความไวต่อแสงแดด ถูกกระตุ้นด้วยแสงแดดได้ง่ายกว่าปกติ
- **แผลในปาก** มักพบบริเวณเพดานปาก

หลอดเลือดผิวหนังอักเสบที่มือ

การรักษาโรคลูปัสที่ผิวหนัง

นอกจากการหลีกเลี่ยงแสงแดดแล้วแพทย์อาจพิจารณาให้ยารักษาโรคที่ผิวหนัง เช่น การให้ยาทา คอติโคสเตอรอยด์ ในรายที่เป็นมากอาจพิจารณาใช้ยาฉีด

ผู้ป่วยบางราย แพทย์อาจให้ยาด้านมาลาเรียรับประทานร่วมด้วย ซึ่งอาจเกิดผลแทรกซ้อนทางตาได้ จึงควรพบจักษุแพทย์เพื่อตรวจตา ทุกๆ 6 เดือน

การปฏิบัติตัวในผู้ป่วยโรคลูปัส

เฉพาะที่เข้าที่รอยโรคโดยตรง

- ✗ หลีกเลี่ยงการออกแดด โดยเฉพาะในช่วงเวลา 10.00 - 14.00 นาฬิกา
- ✗ ควรใส่หมวกปีกกว้าง ใส่เสื้อแขนยาว และควรกางร่ม เพื่อปกป้องผิวหนังจากการสัมผัสแสงแดด
- ✗ ควรทาครีมกันแดด ที่มีค่า SPF 50⁺ ขึ้นไป และป้องกันได้ทั้งรังสี UVA และ UVB และควรทาซ้ำทุก 2 ชั่วโมง